

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Skuteczna gospodarka wodna: podejście na rzecz nowatorskich rozwiązań

(2017/C 207/09)

Sprawozdawca: Cees Loggen (NL/ALDE) Członek zarządu prowincji Niderlandy Północna**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Zauważa, że czysta woda w wystarczającej ilości ma, jako źródło życia, podstawowe znaczenie dla naszego zdrowia i dobrego samopoczucia. Woda stwarza wiele możliwości rozwoju, ale stanowi również zagrożenie. Powodzie, susze i zła jakość wód są niebezpieczne dla naszego życia, zdrowia i dobrobytu.
2. Wyraża uznanie dla Komisji Europejskiej za wydanie w 2000 r. ramowej dyrektywy wodnej, która po uzupełnieniu bardziej szczegółowymi przepisami wspólnotowymi ⁽¹⁾ uprościła dużą część obowiązującego prawodawstwa, uregulowała podejście do gospodarki wodnej w oparciu o dorzecza i wprowadziła ambitne długoterminowe cele w zakresie zarządzania wodą.
3. Jest świadomy, że Komisja Europejska prowadzi prace dotyczące następujących elementów europejskiej polityki w zakresie gospodarki wodnej:
 - a) zbliżający się przegląd ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa 2000/60/WE) w 2019 r.: Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego przygotowało opracowanie „Water Legislation – Cost of Non-Europe Report” („Prawodawstwo dotyczące wody: sprawozdanie na temat kosztu braku działań na poziomie europejskim”) zawierające listę problemów w zakresie wdrażania;
 - b) różne środki, w tym wniosek w sprawie instrumentu ustawodawczego na rzecz zwiększenia ponownego wykorzystania wody, który stanowi istotny element krajobrazu ekoprzemysłowego UE. Inicjatywa propagująca ponowne wykorzystywanie wody jest jednym z kluczowych elementów planu działań na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, który wymaga również wniosku legislacyjnego w sprawie minimalnych wymagań jakościowych dotyczących odzyskiwanej wody, np. do irygacji i zasilania wód podziemnych;
 - c) zbliżający się przegląd dyrektywy w sprawie wody pitnej (dyrektywa 98/83/WE) w 2017 r.: w przeprowadzonych konsultacjach i badaniach przygotowawczych podkreślono potrzebę poprawy polityki UE w sprawie wody pitnej w odniesieniu do stosowania prawa człowieka do wody i urządzeń sanitarnych;
 - d) ewentualny przegląd dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (dyrektywa 91/271/EWG).
4. Zwraca uwagę na fakt, że w większości państw członkowskich gospodarka wodna należy do zadań i instytucjonalnych oraz politycznych kompetencji władz lokalnych i regionalnych, które w związku z tym są odpowiedzialne za konkretne wdrażanie większości unijnych dyrektyw dotyczących wody. Ponadto władze lokalne i regionalne często wykonują obowiązki w dziedzinach polityki, które mają istotne znaczenie dla zrównoważonej gospodarki wodnej, takich jak: planowanie przestrzenne, infrastruktura, polityka w zakresie mobilności, udzielanie pozwoleń, rolnictwo i zarządzanie krajobrazem, zaopatrzenie w wodę, ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, przystosowywanie się do zmiany klimatu, ochrona przed powodzią.
5. Przyjmuje do wiadomości konkluzje Rady Europejskiej w sprawie zrównoważonej gospodarki wodnej z dnia 17 października 2016 r. Popiera konkluzje Rady Europejskiej, zgodnie z którymi woda stanowi jeden z priorytetów, oraz zgadza się z twierdzeniem, że zadania związane z wodą są zróżnicowane w UE i że w związku z tym istnieje potrzeba elastyczności w wyborze rozwiązań. Konieczne jest m.in. stworzenie infrastruktury regulującej zasoby wodne, tak aby osiągnąć dobry stan środowiska i wód oraz sprostać popytowi.

⁽¹⁾ Dyrektywa w sprawie wód podziemnych (2006), dyrektywa w sprawie środowiskowych norm jakości (2008), dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (1991), dyrektywa azotanowa (1991), nowa dyrektywa dotycząca jakości wody w kąpieliskach (2006), dyrektywa w sprawie wody pitnej (1998), dyrektywa powodziowa (2007), dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej (2008) oraz dwie decyzje Komisji (2005 i 2008) w sprawie stanu ekologicznego.

6. Zwraca w związku z tym uwagę na znaczenie przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności. Krajowy, regionalny i lokalny kontekst jest kluczowy na przykład w przypadku środków związanych z ponownym wykorzystywaniem wody lub poprawą wydajności po stronie popytu (oszczędność wody), ponieważ dostępność wody jest różna w różnych miejscach. Dlatego też ważne jest, by przyjmując za punkt wyjścia europejskie ramy, zapewnić swobodę analizowania tej kwestii na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz podejmowania niezbędnych środków na tych poziomach.

7. Uznaje bardzo ambitny dobrowolny miejski program wodny na 2030 r., ustanowiony podczas Konferencji „Cities and Water” w Leeuwarden w lutym 2016 r., i zachęca miasta europejskie do przyłączenia się do niego.

8. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by w ramach realizacji planu działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym w 2017 r. przedstawić wniosek w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystywania wody, a także przegląd (REFIT) dyrektywy w sprawie wody pitnej ⁽²⁾, przy czym zapewnione zostanie, by nie wystąpiły ewentualne negatywne skutki, które byłyby nieproporcjonalne dla innych sektorów, takich jak rolnictwo.

9. Podkreśla, że trzeba brać pod uwagę różnice między regionami pod względem dostępności wody. Nie powinno się wprowadzać obowiązku ponownego wykorzystywania wody, jeżeli nie jest to uzasadnione. Zasadniczo ponowne wykorzystywanie wody może oferować rozwiązania w regionach, w których występują problemy z dostępnością wody.

10. W tym kontekście wzywa Komisję Europejską, by w ramach zrównoważonego i spójnego podejścia zadbała o to, by ponowne wykorzystanie wody było stosowane jedynie jako dodatkowa możliwość dostarczania wody, równocześnie z poprawą wydajności po stronie popytu oraz by przeanalizowano i uwzględniono ewentualny wpływ mniejszej dostępności wody.

11. Uważa za istotne, by władze lokalne i regionalne przedstawiły za pośrednictwem niniejszej opinii z inicjatywy własnej zalecenia dotyczące poprawy wdrażania prawodawstwa UE w zakresie wody oraz by były one nadal ściśle zaangażowane w przyszłą europejską politykę wodną.

Kontekst i zakres opinii

12. Komitet wielokrotnie przedstawiał już swoje stanowisko w sprawie kwestii związanych z gospodarką wodną. Niniejsza opinia z inicjatywy własnej nawiązuje do poprzednich opinii KR-u, takich jak:

a) opinia w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w odniesieniu do substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej ⁽³⁾;

b) opinia „7. Unijny program działań w zakresie środowiska”, CdR 593/2013 ⁽⁴⁾;

c) opinia „Udzielanie koncesji”, CdR100/2012 ⁽⁵⁾;

d) opinia „Rola władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu zrównoważonej gospodarki wodnej”, CdR 5/2011 ⁽⁶⁾.

13. Podkreśla, w odniesieniu do wpływu zmiany klimatu na gospodarkę wodną, konieczność zapewnienia spójności europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych działań politycznych z działaniami podejmowanymi w kontekście strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i w związku z tym nawiązuje do opinii „W kierunku nowej strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu – zintegrowane podejście”, CdR 2430/2016.

14. Dostrzega szeroki zakres obszarów polityki wodnej i uważa, że niniejsza opinia skupia się na krajowej gospodarce wodnej, tzn. na jakości wody, niedostatku wody słodkiej i ochronie przeciwpowodziowej. Gospodarka dotycząca wód morskich i oceanów, a tym samym dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej i dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich, którymi KR zajął się już w swoich wcześniejszych opiniach, nie są brane pod uwagę w niniejszej opinii.

Znaczenie dobrego gospodarowania zasobami wodnymi

15. Zwraca uwagę na stojące przed nami ogromne wyzwania w dziedzinie gospodarki wodnej w związku ze zmianą klimatu i dalszą intensyfikacją użytkowania gruntów:

⁽²⁾ Program prac Komisji na 2017 r., COM(2016) 710 final, załącznik I.

⁽³⁾ Dz.U. C 17 z 19.1.2013, s. 91.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 218 z 30.7.2013, s. 53.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 277 z 13.9.2012, s. 74.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 259 z 2.9.2011, s. 13.

- a) w perspektywie krótkoterminowej coraz większa zmienność opadów spotęguje ryzyko powodzi i susz. Wzrost temperatury wody i zmiany w zakresie zjawisk ekstremalnych, w tym powodzi i susz, wpływają na jakość wody; zmiana ilości i jakości wód wpływa na ich powszechność, stabilność i dostęp do nich oraz niesie ze sobą skutki tak dla funkcjonowania, jak i użytkowania istniejącej infrastruktury oraz dla zarządzania;
- b) z kolei w perspektywie średnioterminowej wyzwaniem jest rzeczywista realizacja zakładanych celów dotyczących jakości wód;
- c) głównymi wyzwaniami w perspektywie długoterminowej są skutki podnoszenia się poziomu mórz oraz niedobór wody (słodkiej), które mają istotne konsekwencje społeczno-gospodarcze, takie jak migracja z obszarów, które zostaną zalane przez morze, i/lub z obszarów, na których woda słodka staje się niedostępna ze względu na niedobór; przewidywane zmiany opadów i temperatury wpłyną prawdopodobnie na częstotliwość powodzi, co będzie miało poważne konsekwencje społeczno-gospodarcze i w zakresie zdrowia.

16. Zwraca uwagę na istotną wartość ekonomiczną sektora gospodarki wodnej i gospodarcze znaczenie dobrego gospodarowania zasobami wodnymi. Przykładowo:

- a) światowy sektor zaopatrzenia w wodę, uzdatniania i dystrybucji jest kluczowym warunkiem istnienia naszego społeczeństwa; woda zapewnia produkcję żywności, funkcjonowanie urządzeń sanitarnych, zdrowie i dobrostan. Około 63 bln EUR wartości światowej gospodarki, której całkowita wartość szacowana jest na ok. 70 bln EUR, jest bezpośrednio zależne od wody (⁷);
- b) w niedawnym sprawozdaniu ONZ oszacowano, że 1 mld miejsc pracy na całym świecie, co odpowiada 40 % całkowitej liczby miejsc pracy, jest w dużym stopniu uzależniony od wody, zaś kolejny miliard miejsc pracy jest od niej uzależniony częściowo. Oznacza to, że na całym świecie 80 % miejsc pracy jest zależnych od wody (⁸);
- c) europejski sektor gospodarki wodnej składa się z 9 tys. aktywnych małych i średnich przedsiębiorstw oraz zapewnia 600 tys. miejsc pracy w samym tylko sektorze zaopatrzenia w wodę (⁹);
- d) łączna szacunkowa wartość dodana brutto sektora obejmującego usługi sanitarne i wodociągowe osiągnęła 44 mld EUR w 2010 r. i przekładała się wówczas na ok. 500 tys. miejsc pracy (¹⁰);
- e) w ciągu ostatnich 15 lat powodzie doprowadziły do szkód, które były objęte ubezpieczeniem o wartości co najmniej 25 mld EUR, nie licząc kosztów niepokrytych z ubezpieczenia. Tylko w 2014 r. szacowane roczne szkody wyniosły prawie 5 mld EUR. Według prognoz do roku 2050 całkowite roczne szkody wzrosną pięciokrotnie (¹¹).

Konieczność prowadzenia innego rodzaju polityki

17. Uważa, że ze względu na dużą niepewność co do skali i wpływu przyszłych problemów związanych z wodą i na różnorodność ram regulacyjnych polityka oparta na generalnym planie działania może stanowić dobry punkt wyjścia dla polepszenia powiązań między poszczególnymi instytucjami oraz zbadania innowacyjnych metod kształtowania polityki umożliwiających współpracę między różnymi sektorami, przy jednoczesnym poszukiwaniu synergii i unikaniu konfliktów. Należy wdrożyć politykę, którą określić można jako „adaptacyjną”. W poniższej tabeli przedstawiono różne możliwości.

		Normy i wartości	
		wspólne	odmienne
Wiedza	porozumienie	Polityka planowa	Negocjacje na temat norm
	kwestie sporne	Negocjacje na temat wiedzy	Polityka adaptacyjna

(⁷) WssTP Water Vision 2030 „The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society”, październik 2016 r. <http://wsstp.eu/publications/>

(⁸) „The United Nations World Water Development Report 2016”.

(⁹) COM(2012) 216 final.

(¹⁰) Eurostat (2013) w: COM(2014) 363 final.

(¹¹) Forzieri, G. et al., „Multi-hazard assessment in Europe under climate change”, *Climatic Change*, t. 137, nr 1, lipiec 2016 r., ss. 105–119.

18. Zwraca się do Komisji Europejskiej o zbadanie możliwości zastosowania polityki adaptacyjnej w dziedzinie polityki wodnej w ramach przewidzianego przeglądu dyrektywy w sprawie wody pitnej, środków dotyczących ponownego wykorzystywania wody, ewentualnego przeglądu dyrektywy w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych i przeglądu, w przyszłości, ramowej dyrektywy wodnej. Analiza ta powinna być ukierunkowana na główne warunki takiej polityki, tj. jej całościowy charakter, wymianę informacji, elastyczność, różnicowanie celów i podejmowanych działań oraz innowacje. Rozważając możliwości nowej polityki, Komisja powinna zasięgnąć opinii władz lokalnych i regionalnych w celu zadbania o to, by wszelkie przyszłe wnioski były podyktowane ich najlepszym interesem i wspierały, a nie ograniczały, ich kompetencje.

Polityka całościowa

19. Zwraca się do Komisji Europejskiej o przekształcenie polityki wodnej, mającej głównie charakter sektorowy, w politykę całościową i wzywa w tym kontekście Komisję do włączenia gospodarki wodnej, jako elementu przekrojowego, w inne obszary polityki ściśle związane z zasobami wodnymi, takie jak spożycie przez ludzi, energetyka, rolnictwo, rybołówstwo, turystyka, środowisko itp.

20. Jest przekonany, że zasada ostrożności i zasada „zanieczyszczający płaci” powinny być nadal stosowane jako punkt wyjścia w dziedzinie polityki wodnej. Jednak w ramach zróżnicowanego podejścia wszystkie możliwości powinny pozostawać otwarte w celu przyjęcia najbardziej skutecznych i efektywnych rozwiązań, tak by w wyjątkowych przypadkach możliwe było odejście od tego punktu wyjścia. Wspomniane rozwiązania powinny być opracowywane z wykorzystaniem innowacyjnego, specyficznego i zrównoważonego pod względem ekologicznym naukowego podejścia.

21. Zwraca w tym kontekście uwagę, że energia i koszty energii mogą stanowić istotną przeszkodę na drodze do wdrożenia innowacji i nowatorskich rozwiązań, by zaradzić niedoborowi wody, takich jak transport wody na tereny dotknięte suszą lub instalacje do odsalania wody oraz podkreśla, że przy opracowywaniu polityk UE należy uwzględnić w tym kontekście wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, jak i potencjał samej wody jako źródła energii.

22. Zwraca uwagę na coraz szersze wykorzystywanie produktów leczniczych, takich jak na przykład antybiotyki, których składniki czynne trafiają przez kanalizację do wód powierzchniowych. Pociąga to za sobą nie tylko większe trudności przy produkcji wody pitnej z wód powierzchniowych, ale również może powodować większe ryzyko wzrostu oporności bakterii na antybiotyki. Rozwiązanie tego problemu leży w podejściu ukierunkowanym na rozproszenie źródeł pozostałości farmaceutycznych: resztek i pozostałości produktów leczniczych w moczu i kale.

23. Zachęca państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, by w swej polityce wodnej uwzględniły koncepcję zielonej infrastruktury i środki w zakresie naturalnego potencjału retencyjnego (NWRM) jako uzupełnienie lub alternatywę dla tradycyjnych „szarych” środków strukturalnych (np. zmniejszenie presji hydromorfologicznej w dorzeczu) w programach operacyjnych w ramach finansowania z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (np. w celu renaturalizacji terenów podmokłych i lasów) czy też w ramach miejskiego planowania przestrzennego (np. w celu magazynowania wody deszczowej (do ponownego użycia) lub zwiększenia pojemności wodnej gleby, by zmniejszyć wpływ powodzi).

24. Zwraca uwagę na potrzebę poprawy gospodarki wodnej poprzez pomoc w ochronie źródeł zaopatrzenia w czystą wodę w okresie klęsk żywiołowych⁽¹²⁾.

25. Zachęca władze lokalne i regionalne do podjęcia dialogu z towarzystwami ubezpieczeniowymi i rządem krajowym, w celu dopilnowania, aby wszystkie gospodarstwa domowe i rolne oraz przedsiębiorstwa, które mogą zostać dotknięte powodzią, mogły uzyskać ubezpieczenia po przystępnej cenie. Potrzebne są też dalsze prace w celu zagwarantowania, aby wszystkie zainteresowane strony uznały, że zwiększanie odporności od samego początku jest najskuteczniejszym sposobem minimalizacji ryzyka i ograniczania długoterminowych kosztów klęsk żywiołowych.

Wymiana informacji między decydentami politycznymi a organami wykonawczymi

26. Zauważa, że cele różnych polityk same w sobie są dopuszczalne („polityka planowa”), ale niezbędne środki okazują się często sprzeczne na poziomie realizacji. Komitet zwraca uwagę na fakt, że regiony i miasta, na poziomie których odbywa się realizacja, często muszą poszukiwać kompromisu między tymi różnymi sprzecznymi środkami.

27. Wzywa Komisję do zintensyfikowania wymiany informacji pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi, odpowiedzialnymi za realizację polityki wodnej, a decydentami w Brukseli, oraz do uwzględnienia informacji dotyczących np. sprzecznych celów, w jej nowej polityce lub w razie zmiany polityki.

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Przegląd i wdrażanie istniejącego prawodawstwa

28. Oczekuje, że planowany przegląd dyrektywy w sprawie wody pitnej doprowadzi do poprawy systemów monitorowania i parametrów analizy, zapewnienia lepszego dostępu do informacji dotyczących jakości wody pitnej dla obywateli, rozwiązania problemu wycieków, opracowania ram regulacyjnych dla małych lub indywidualnych dostaw wody pitnej, zaproponowania rozwiązań problemów spowodowanych przez materiały wchodzące w kontakt z wodą pitną oraz aktualizacji istniejących odstępstw od prawodawstwa.

29. Nalega, by przyszły przegląd dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych miał szczególnie na celu poprawę monitorowania, sprawozdawczości i rozpowszechniania danych, a także usilnie zaleca, by brać pod uwagę powiązania z gospodarką o obiegu zamkniętym i oszczędnym gospodarowaniem zasobami w UE. Jeśli chodzi o sprawozdawczość, należy odciążyć państwa członkowskie przynajmniej na tyle, na ile już wypełniły swoje obowiązki.

30. Z zadowoleniem przyjmuje nowe podejście Komisji Europejskiej do oceny „dystansu do zgodności”, skupiające się na lukach pozostałych w obecnie prawidłowo gromadzonych, podłączonych i oczyszczanych ściekach oraz uzupełniające urzędową ocenę zgodności o obowiązki prawne wynikające z dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych; odnotowuje z zadowoleniem, że Komisja Europejska w swoim ósmym sprawozdaniu z wykonania dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych po raz pierwszy przetworzyła i uwzględniła rezultaty na poziomie regionalnym, oraz apeluje do Komisji Europejskiej o utrzymanie zarówno podejścia opartego na „dystansie do zgodności”, jak i podejścia regionalnego oraz ich dalsze rozwijanie we współpracy z podmiotami lokalnymi i regionalnymi.

31. Apeluje do Komisji Europejskiej, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych, by zmniejszyły niedobór wody i zwiększyły oszczędność zużycia wody, zwłaszcza poprzez:

- a) nadanie priorytetowego znaczenia zarządzaniu zapotrzebowaniem na wodę oraz efektywnemu wykorzystywaniu zasobów wodnych w irygacji, budownictwie i sektorze energii;
- b) rozwiązanie kwestii nadmiernego pozyskiwania wody poprzez kontrolę pozwoleń lub lepsze egzekwowanie przepisów zgodnie z ramową dyrektywą wodną;
- c) podejmowanie działań na najwcześniejszym możliwym etapie polityki produktowej, w tym wydanie przyszłego prawodawstwa w celu zwiększenia oszczędności zużycia wody przez urządzenia w planach roboczych zgodnie z dyrektywą w sprawie ekoprojektu;
- d) dalsze wspieranie pomiaru wody we wszystkich sektorach i przez wszystkich użytkowników;
- e) rozwiązanie kwestii utraty wody przez wycieki poprzez zachęcanie do inwestycji w infrastrukturę finansowanych również dzięki odpowiednim cenom wody i środkom egzekucyjnym.

Elastyczność i zróżnicowanie celów

32. Zauważa napięcia pomiędzy celami w zakresie jakości wody a wspólną polityką rolną (WPR) i wzywa Komisję do zadbania o lepsze uzgodnienie tych dwóch dziedzin. UE powinna unikać potęgowania takich sprzeczności i powiązanych z nimi obciążeń administracyjnych wynikających z konieczności wdrażania potencjalnie kolidujących przepisów. Powinna raczej poszukiwać najskuteczniejszych i najbardziej opłacalnych kompromisów, które wzajemnie by się wzmocniały.

33. Sądzi, że celowa i niezbędna jest dalsza integracja w kontekście dyrektywy 91/676/EWG z 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, tak aby zharmonizować środki na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód oraz chronić jakość wody pitnej.

34. Zwraca się do Komisji Europejskiej o zbadanie możliwości zwiększenia elastyczności i zróżnicowania polityki wodnej. Elastyczność jest konieczna z uwagi na niepewność co do przyszłych problemów związanych z wodą. Cele polityki wodnej i podejście do niej będą zatem musiały z całą pewnością zostać zrównoważone między, z jednej strony, niezbędną pewnością prawa umożliwiającą długoterminowe planowanie i wieloletnie, kosztowne inwestycje, a potrzebą dostosowania się w razie potrzeby do nowych okoliczności z drugiej strony. Niezbędne jest zatem zróżnicowanie celów w zależności od czasu i miejsca, aby zwiększyć skuteczność i poziom akceptacji działań⁽¹³⁾, bez zaniżania poziomu ich ambicji.

⁽¹³⁾ I tak na przykład w dorzeczach, jeśli chodzi o walkę z powodzią lub poprawę jakości wody, środki podejmowane w górnym biegu rzeki są znacznie bardziej skuteczne niż te podejmowane w jej dolnym biegu. Jest przy tym logiczne, by obszary położone w dole rzeki wносиły wkład w działania podejmowane w górze rzeki.

35. Wzywa Komisję Europejską do określenia innej zasady dotyczącej monitorowania z tytułu ramowej dyrektywy wodnej niż zasada parametru wykluczającego („one out, all out”). Zasada ta daje bowiem gorszy obraz rzeczywistego stanu ekologicznego i chemicznego i nie uwzględnia podjętych już wysiłków na rzecz poprawy jakości wody. Konieczne jest opracowanie narzędzia monitorowania, które uwzględni wyniki już uzyskane w danym państwie członkowskim, między innymi w celu zagwarantowania akceptacji niezbędnych środków.

Badania naukowe i innowacje

36. Jest przekonany, że oprócz innowacji politycznych podstawowe znaczenie dla sprostania obecnym i przyszłym problemom w dziedzinie wody mają innowacje techniczne⁽¹⁴⁾. Z myślą o wsparciu tego rodzaju innowacji Komitet podkreśla możliwe korzyści wynikające z planu działania UE na szczeblu europejskim w dziedzinie innowacji dotyczących wody na rzecz społeczeństwa o zrównoważonej, opartej na obiegu zamkniętym i inteligentnej gospodarce wodnej. Takie ramy pomogłyby zachęcić państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, przy wsparciu Komisji Europejskiej, do stosowania systemowych podejść innowacyjnych i tworzenia lub ułatwiania partnerstw w odniesieniu do projektów obejmujących innowacje w dziedzinie wody. Pomimo że platformy wiedzy i obecne możliwości finansowania innowacji ciągle rozwijają się, konsolidują i poszerzają, Komitet dostrzega dwie bariery dla wprowadzania innowacyjnych rozwiązań. Dlatego też Komitet wzywa Komisję Europejską do:

- a) dalszego zmniejszania obciążeń administracyjnych utrudniających dostęp do europejskiego finansowania innowacji poprzez współpracę i inwestycje mające na celu zapobieżenie poważnym długotrwałym wyzwaniom dla gospodarki wodnej w całej UE. W szczególności należy zwrócić uwagę na sprzeczność przepisów dotyczących pomocy państwa oraz na trudności napotymane przez przedsiębiorstwa w uzyskaniu dostępu do funduszy wspierających innowacje;
- b) zbadania możliwości ustanowienia marginesu doświadczalnego, w wypadku gdy istnieją ograniczenia we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań związane z innymi obszarami polityki.

Podsumowanie

37. Podkreśla, że gospodarka wodna jest kapitałochłonną dziedziną polityki, w której podejmowane są znaczne inwestycje; w przyszłości skala tych inwestycji będzie nieustannie wzrastać. Przyjęcie szerszej perspektywy w celu określenia problemów i możliwych rozwiązań oraz przewidziana już w aktualnych przepisach poprawa integracji powiązanych obszarów polityki (takich jak rolnictwo, energia, zdrowie) zmniejszają ryzyko spadku inwestycji i otwierają nowe możliwości, tworząc tym samym sprzyjającą podstawę dla innowacji. Wyzwanie stanowi zatem podejmowanie rozważnych decyzji umożliwiających zachowanie tego, co zachować chcemy, ale i stwarzających możliwość mierzenia się z niepewnymi wyzwaniami przyszłości, by zarządzać źródłem życia (*manage the source of life*).

Bruksela, dnia 9 lutego 2017 r.

Markku MARKKULA

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁴⁾ Na przykład po oczyszczeniu wtórnym ścieki stanowią dobre źródło do przygotowania wody pitnej, zwłaszcza w porównaniu z odsalaniem wody. Wyzwaniem jest jednak przekonanie opinii publicznej.